

ПРОГРАМА

Всеукраїнської прощі краєзнавців
України та XVII Всеукраїнської наукової
історико-краєзнавчої конференції

**«КРАЄЗНАВСТВО У СИСТЕМІ
ЗБЕРЕЖЕННЯ ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНОЇ
СПАДЩИНИ УКРАЇНИ
В УМОВАХ ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ:
ВТРАТИ ТА ВІДНОВЛЮВАЛЬНІ
ПРАКТИКИ»**

Дата проведення: 24 вересня 2026 р.
Місце проведення: Духовний центр «Зарваниця»

ОРГАНІЗАТОРИ:

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ НАН УКРАЇНИ
МІЖВІДОМЧА КООРДИНАЦІЙНА РАДА З ПИТАНЬ КРАЄЗНАВСТВА
НАЦІОНАЛЬНА СПІЛКА КРАЄЗНАВЦІВ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСНА ВІЙСЬКОВА АДМІНІСТРАЦІЯ
ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСНА РАДА
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА
ТЕРНОПІЛЬСЬКО-ЗБОРІВСЬКА АРХІЄПАРХІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКОЇ
ЦЕРКВИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ КРАЄЗНАВЧИЙ МУЗЕЙ
ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСНА ОРГАНІЗАЦІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ СПІЛКИ КРАЄЗНАВЦІВ
УКРАЇНИ

МОДЕРАТОРИ:

Ярема Шатарський –

голова Тернопільської обласної організації
Національної спілки краєзнавців України,
директор Тернопільського обласного краєзнавчого музею

Наталія Чеканова –

членкиня правління Тернопільської обласної організації
Національної спілки краєзнавців України,
заступниця директора з наукової роботи
Тернопільського обласного краєзнавчого музею

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ

Вітальне слово для благословення:

- **Владика Теодор Мартинюк** – Архієпископ і Митрополит Тернопільсько-Зборівський, доктор канонічного права

Доповіді:

- **Реєнт Олександр Петрович** – доктор історичних наук, професор, член-кореспондент НАН України, голова Національної спілки краєзнавців України, заступник директора з наукової роботи Інституту історії України НАН України

«Краєзнавство як чинник формування національної історичної пам'яті про російсько-українську війну»

- **Байталюк Світлана Анатоліївна** – директор Департаменту культури та туризму Тернопільської обласної військової адміністрації

«Історико-культурна спадщина в період війни»

- **Лисенко Олександр Євгенович** – доктор історичних наук, професор, член-кореспондент НАН України, заступник голови Національної спілки краєзнавців України, завідувач відділу воєнно-історичних досліджень Інституту історії України НАН України

«Волонтерський рух під час повномасштабної війни РФ проти України як формат соціальної солідарності»

- **Маньковська Руслана Вікторівна** – доктор історичних наук, професор, заступник голови Національної спілки краєзнавців України, керівник Центру досліджень історико-культурної спадщини України Інституту історії України НАН України

«Міждисциплінарні методи дослідження нерухомої культурної спадщини в умовах російсько-української війни: краєзнавчий вимір»

- **Бажан Олег Георгійович** – кандидат історичних наук, перший заступник головного редактора наукового журналу «Краєзнавство», старший науковий співробітник Інституту історії України НАН України
Каховська ГЕС: спорудження, руйнування, відновлення»

- **Андрусишин Богдан Іванович** – доктор історичних наук, професор, академік Української академії історичних наук, член Президії Національної спілки краєзнавців України, завідувач кафедри права Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
«Отець Павло Олійник – хресний шлях патріота-душпастера»

СЕКЦІЙНІ ЗАСІДАННЯ

Секція 1. Історико-культурна спадщина в умовах російсько-української війни: теоретико-методологічні засади та інституційні практики

Модератор: Маньковська Руслана Вікторівна – доктор історичних наук, професор

- **Бобіна Олег Валерійович** – кандидат історичних наук, доцент (Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова)

«Українські маркери імперського Миколаєва на початку XX ст.»

- **Христан Назарій Михайлович** – кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України (Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича)

«Регіональний вимір деколонізації: трансформація та збереження пам'яті про Другу світову війну в прикордонних і прифронтових регіонах»

- **Барварич Костянтин Леонідович** – аспірант кафедри історії України Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, фахівець центру управління об'єктом ЮНЕСКО; **Кушнір Микола Петрович** – доктор філософії, директор Чернівецького музею історії та культури євреїв Буковини

«Збереження та порятунок єврейської культурної спадщини в Україні: старі проблеми – нові підходи. На прикладі проекту оцифрування синагог та синагогального малярства на території Чернівецької області»

- **Горбенко Кирило Володимирович** – старший викладач кафедри історії; **Тригуб Олександр Петрович** – доктор історичних наук, професор кафедри міжнародних відносин та зовнішньої політики (Чорноморський національний університет імені Петра Могили, м. Миколаїв)

«Цифровізація археологічної спадщини як засіб збереження матеріальної культури України: кейс Одеського археологічного музею»

- **Скавронський Павло Степанович** – голова Житомирської обласної організації Національної спілки краєзнавців України

«Проблема міста: в Бердичеві знищуються музеї»

- **Коваленко Олександр Борисович** – кандидат історичних наук, професор кафедри історії України, археології та краєзнавства Навчально-наукового Інституту історії та соціогуманітарних дисциплін ім. О. М. Лазаревського Національного університету «Чернігівський колегіум» ім. Т. Г. Шевченка, голова Правління Чернігівської обласної

організації НСКУ; **Потапенко Олена Михайлівна** – співробітник КЗ «Чернігівський обласний пошуковий науково-редакційний центр» Чернігівської обласної ради

«Зруйновані та пошкоджені у 2022–2026 рр. під час російсько-української війни нерухомі історико-культурні пам'ятки Чернігівщини»

- **Мазур Владислав Валерійович** – доктор філософії (PhD), науковий співробітник Інституту історії України НАН України

«Регіональна специфіка пенсійних управлінь України у другій половині XIX — на початку XX ст.»

Секція 2. Дослідження культурної спадщини: краєзнавчий вимір

- **Модератор: Бажан Олег Георгійович** – кандидат історичних наук, перший заступник головного редактора наукового журналу «Краєзнавство», старший науковий співробітник Інституту історії України НАН України

Прохоров Олександр Миколайович – викладач (Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка)

«Громадяни іноземного походження в освітній та музейницькій справі Полтавської губернії XIX ст.»

- **Бовкун Сергій Володимирович** – викладач (Національний музей космонавтики імені С. П. Корольова, м. Житомир)

«Монументальні твори у місті Житомирі, присвячені С. П. Корольову»

- **Бейдик Олександр Олексійович** – доктор географічних наук (Українське географічне товариство)

«Легендарна особистість в історії, освіті та культурі Великої Волині (до 75-річчя з дня народження Валентина Вітренка)»

- **Бейдик Олександр Олексійович** – доктор географічних наук (Українське географічне товариство)

«Іван Бічук – видатний краєзнавець Запорізького краю (до 130-річчя з дня народження)»

- **Синюрка Світлана Олександрівна** – кандидат історичних наук (Центр українських студій та краєзнавства імені академіка П. Т. Тронька Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна)

«Збереження університетської пам'яті про російсько-українську війну: з досвіду Центру українських студій та краєзнавства імені академіка П. Т. Тронька Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна»

- **Коваль Геннадій Павлович** – викладач історії, географії, основ правознавства, основ економіки, громадянської освіти, старший викладач, викладач вищої кваліфікаційної категорії; **Журавльов Юрій Геннадійович** – студент Миколаївського професійного машинобудівного ліцею; **Козін Віктор Олександрович** – студент Миколаївського професійного машинобудівного ліцею

«Справи міста Сімферополь в другій половині 80-х років XIX сторіччя»

- **Проценко Михайло Володимирович** – аспірант кафедри історіографії, пам'яткознавства та археології історичного факультету Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (м. Харків)

«Діяльність історика Антона Григоровича Слюсарського на посаді голови Харківської обласної організації УТОПІК (1966–1971 рр.)»

- **Катаргіна Тетяна Іванівна** – кандидат історичних наук, старший науковий співробітник Центру досліджень історико-культурної спадщини України Інституту історії України НАН України

«Музеї української еміграції в країнах світу як пам'ятки історії та культури»

- **Лазуренко Валентин Миколайович** – доктор історичних наук, професор; **Мельниченко Василь Миколайович** – кандидат історичних наук, професор (Черкаський державний технологічний університет)

«Тема збереження культурної спадщини на шпальтах журналу „Краєзнавство Черкащини“»

- **Балух Олексій Васильович** – кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України факультету історії, політології та міжнародних відносин (Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича)

«Значення території Пруто-Дністровського регіону у польсько-турецьких відносинах на початку XVII ст.»

- **Ільків Микола Володимирович** – кандидат історичних наук, доцент; **Яценюк Фадей Степанович** – кандидат історичних наук, доцент (Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича)

«Археологічне краєзнавство Буковини: від витоків до сьогодення»

- **Мазурик Юрій Михайлович** – член Волинської обласної організації Національної спілки краєзнавців України, археолог

«Галицько-волинська війна 1224/1225 року у дослідженнях Михайла Грушевського (до 160-річчя від дня народження дослідника)»

- **Юрій Михайло Федорович** – доктор історичних наук, професор кафедри історії України (Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича)

«Інтеграційні процеси в Австро-Угорщині на прикладі герцогства Буковини»

- **Гринюка Богдан Михайлович** – кандидат історичних наук, старший науковий співробітник науково-дослідного відділу «Адміністрації історико-культурного заповідника „Давній Пліснеськ“» (м. Львів), вчитель історії Тернопільської ЗОШ І–ІІІ ступенів № 22

«Крогулець у соціально-економічних та військово-політичних процесах на Тернопільщині (XVI–XVIII ст.)»

- **Романько Олексій Валерійович** – аспірант Горлівського інституту іноземних мов ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

«Дослідження історико-культурної спадщини краєзнавцями Донецчини (1990–2014)»

Секція 3. Краєзнавчий потенціал у збереженні та відновленні культурної спадщини під час воєнного стану

- **Модератор: Лисенко Олександр Євгенович** – доктор історичних наук, професор, член-кореспондент НАН України, заступник голови Національної спілки краєзнавців України, завідувач відділу воєнно-історичних досліджень Інституту історії України НАН України

- **Романько Валерій Іванович** – кандидат педагогічних наук, доцент, голова Донецької обласної організації Національної спілки краєзнавців України

«Діяльність краєзнавців Донеччини у збереженні та відновленні історико-культурної спадщини у період російсько-української війни (2022–2026 рр.)»

- **Дем'янюк Олександр Йосипович** – доктор історичних наук, професор (Волинський інститут післядипломної педагогічної освіти);
- **Шваб Анатолій Георгійович** – доктор історичних наук, професор (Волинський національний університет імені Лесі Українки)

«Започаткування традицій увічнення пам'яті волинян, загиблих під час російсько-української війни у 2014–2015 роках»

- **Зек Богдан Миколайович** – кандидат історичних наук, завідувач науково-експозиційного відділу новітньої історії Волині Волинського краєзнавчого музею, член НСКУ

«Фонди локальних музеїв як джерельна база дослідження Війни за Незалежність України (за матеріалами Волинської області)»

- **Янкул Олексій Миколайович** – доктор філософії (PhD) з історії та археології (Центр українських студій та краєзнавства імені академіка П. Т. Тронька Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна)

«До питання щодо збереження стріт-арту під час повномасштабної фази російсько-української війни (на прикладі Харкова)»

- **Вовк Ольга Ігорівна** – кандидат історичних наук, виконувач обов'язків директора Центру українських студій та краєзнавства імені академіка П. Т. Тронька, доцент кафедри історіографії, пам'яткознавства та археології Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна

«Документування професійного досвіду українських пам'яткоохоронців під час російсько-української війни»

- **Янусь Валерій Валерійович** – аспірант (Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка)
«Археологічна спадщина України в системі збереження історико-культурної пам'яті: сучасні загрози, проблеми охорони та відновлювальні практики»

Секція 4. Культурна спадщина як маркер національної ідентичності та чинник формування історичної пам'яті

Модератор: Андрусишин Богдан Іванович – доктор історичних наук, професор, академік УАІН

- **Бахматова Галина Миколаївна** – кандидат філологічних наук (Херсонський державний університет)
«Неформальність культурного та соціального життя у прифронтовому місті Херсоні: Степ і Воля»
- **Кушнір В'ячеслав Григорович** – доктор історичних наук, професор кафедри історії та археології ОНУ імені І. І. Мечникова
«До питання про методи етнографічного краєзнавства на Одещині»
- **Мельник Нонна Валентинівна-Маріанівна** – підприємець, юрист, практичний психолог
«Священницька династія Дублянських на Волині у XIX сторіччі: душпастирство, соціальні конфлікти та внутрішні суперечності служіння»
- **Шугальова Інна Михайлівна** – кандидат історичних наук, доцент (Національний музей Голодомору-геноциду, відділ дослідження Голодомору та штучних масових голодів)

«Пам'ять про Голодомор-геноцид в умовах збройної агресії РФ проти України»

- **Добржанський Олександр Володимирович** – доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри історії України (Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича)

«Дослідження культурної спадщини – важливий чинник формування історичної пам'яті українців Буковини в другій половині XIX – на початку XX ст.»

- **Дужик Іванна Анатоліївна** – вчитель історії, правознавства та громадянської освіти (КЗЗСО Жидичинська гімназія № 31 Луцької міської ради)

«Технологія історичного сторітелінгу як засіб візуалізації локальної історії (на матеріалах факультативного курсу „Моє місто Луцьк“)»

- **Гуйванюк Микола Романович** – кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України; **Яценюк Фадей Степанович** – кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України (Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича)

«Інтелектуальна спадщина Марка Черемшини як маркер національної ідентичності та чинник формування історичної пам'яті»

- **Давидюк Руслана Петрівна** – доктор історичних наук, професор кафедри історії та методики її викладання Рівненського державного гуманітарного університету; **Жив'юк Андрій Анатолійович** – доктор історичних наук, доцент, старший науковий співробітник Інституту українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України

«Топонімічна карта Рівного від учора до сьогодні»

- **Балабушка Вікторія Анатоліївна** – аспірантка Київського національного університету культури і мистецтва, викладач Деснянського економіко-правового коледжу при МАУП; **Яремченко Валентина Дмитрівна** – кандидат історичних наук, доцент, завідувачка кафедри соціально-гуманітарних дисциплін Луганської державної академії культури і мистецтв

«Спадщина Чернігова в системі формування української ідентичності та міжнародного захисту»

- **Петрова Наталія Олександрівна** – кандидат історичних наук, доцент кафедри історії та археології факультету історії та філології (Одеський національний університет імені І. І. Мечникова)

«Етнографічне краєзнавство Одещини: (досвід ОНУ імені І. І. Мечникова)»

- **Косило Михайло Юрійович** – почесний професор Карпатського національного університету імені Василя Стефаника, голова Івано-Франківської обласної організації Національної спілки краєзнавців України

«Феномен етнічних груп Івано-Франківщини як підґрунтя національної ідентичності в умовах глобалізації та воєнного лихоліття»

- **Куций Іван Петрович** – доктор історичних наук, професор кафедри історії України, археології та спеціальних галузей історичних наук Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка

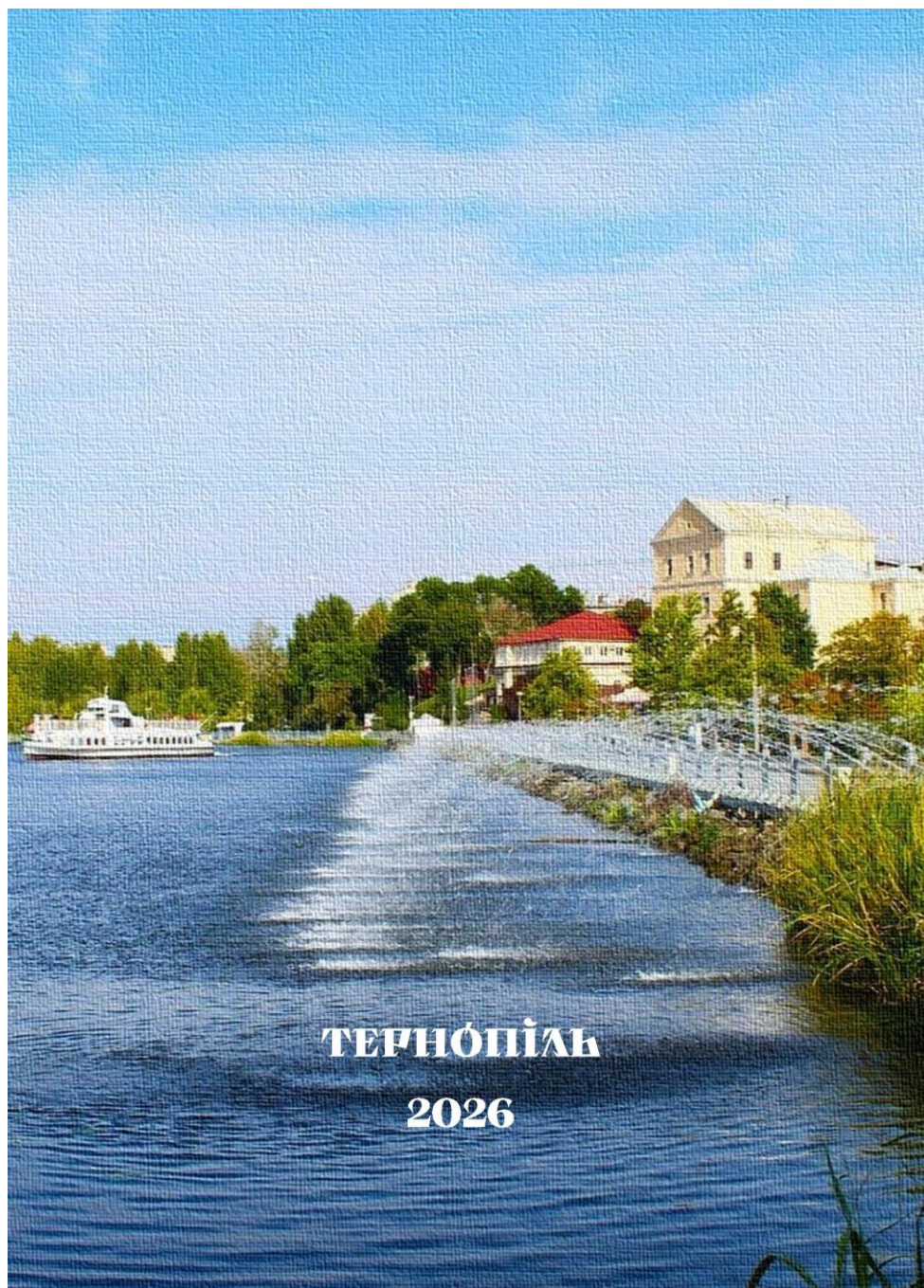
«Радянські військово-історичні „місця пам'яті“ Тернополя: проблеми вписання в меморіальний ландшафт міста»

- **Архипова Світлана Іванівна** — відповідальний секретар Національної спілки краєзнавців України, провідний інженер Інституту історії України НАН України

«Адміністративно-територіальні райони Києва: історико-краєзнавчий аспект»

- **Ніколайчук Дмитрій Олександрович** — кандидат історичних наук, старший науковий співробітник Інституту історії України НАН України

«Формування інформаційного простору під час Першої світової війни: методологічний та джерелознавчий аспект»

ТЕРНОПІЛЬ
2026